

Una trobada amb la música de Creta

El músic cretenc Giorgos Xylouris

Per Jordi Urpí

Després d'apropar-nos les músiques del Salento, d'Occitània o de Tunísia en anys anteriors, la vuitena edició de les Trobades de Música Mediterrània centrarà l'atenció en una terra que, tal vegada, no ha aconseguit l'exposició mediàtica que sí tenen altres indrets. Però el cert és que l'illa de Creta, mig perduda i mig oblidada a l'altra banda de la nostra mar, és un territori fèrtil com n'hi ha pocs si parlem de músiques tradicionals, amb un ric patrimoni que conserva alguns dels estils mediterranis més antics. I aquesta especificitat serà la protagonista dels concerts, les conferències, les audicions i els tallers programats al Museu de la Mediterrània de Torroella de Montgrí aquests propers 26, 27 i 28 d'abril.

Coproduïdes entre l'esmentat museu i la Direcció General de Cultura Popular, Associacionisme i Acció Culturals, les Trobades de Música Mediterrània s'han convertit, després de vuit edicions i una feina silenciosa, però constant, en tot un referent pel que fa a la posada en comú de les diverses experiències musicals d'arrel tradicional de la Mediterrània. I ho ha aconseguit, sobretot gràcies al seu caràcter pràctic i participatiu per aprofundir en el coneixement d'aquesta realitat, alhora diversa i comuna, propera i llunyana. En aquest trajecte, les Trobades havien de passar, en un moment o altre, per l'illa de Creta. I enguany aquesta excursió es farà realitat de bracet d'un dels músics cretencs actuals més destacats, Giorgos Xylouris (Anogeia, Creta, 1965).

Giorgos Xylouris i el seu pare Psarantonis. © Manolis Mathioudakis

Hereu d'una família de músics que inclou noms de llegenda, com els del seu oncle, Nikos, i el seu pare, Psarantonis, la classe magistral de Giorgos Xylouris (que també actuarà en concert el dissabte, dia 27, amb una formació de quartet) oferirà una mirada àmplia al cançoner popular cretenc. Amb la presència de la lira i el *lauto*, els instruments principals de l'illa, el recorregut passarà per les peces amb una clara influència dels cants polifònics bizantins, per les cançons vinculades a la improvisació de versos, pels cants monofònics dels pastors de les muntanyes i per l'imprescindible repertori de ball. Perquè a Creta, estretament lligat a la vida quotidiana, trobem el ball com una forma de sociabilitat inseparable de qualsevol esdeveniment social.

Per aquest motiu també s'ha preparat un taller de dansa, a càrrec de Fotini Trigonaki, en què es treballaran diferents estils presents avui dia a tota l'illa (*syrtos xanioticos*, *siganos*, *kastrinos* o *malevizotis*, *pendozalis* i *sousta*), estils que, siguin "guerrers" (*pidiktos*) o "tranquils" (*syrtos*), gairebé sempre es ballen en forma de cercle obert. La programació es completa amb el concert del grup Krama (divendres, 26), la conferència "Ta Kritikà, viatge per la música de Creta", a càrrec de Jordi Alsina (dissabte, 27) i sessions improvisades compartides per músics catalans i cretencs. Totes aquestes activitats es duran a terme sota la direcció artística de l'etnomusicòleg Jaume Ayats i la direcció tècnica de Mireia Mena.

Per a molts, Creta és un indret gairebé imaginari, que no se sap del cert si existeix, on es barregen la realitat i el mite. Per a d'altres, en canvi, Creta és el centre del món, precisament per aquesta situació dins la nostra geografia i la nostra història. En realitat, si parlem de música, Creta és un enclavament privilegiat, on les *kritikà*, les músiques tradicionals, amb la força incontenible del ball i de la veu, són vives, formen part de la vida quotidiana de la seva gent. De fet, se sol dir que hi ha una manera cretenca de veure i de dir les coses que es manifesta a través de les seves cançons. I tota aquesta cultura serà la que

podrem descobrir a les Trobades de Música Mediterrània, una oportunitat única d'apropar-nos a una música que, en bona mesura, encara s'aprèn de manera autodidàctica, parant l'orella al costat dels mestres.

Per a més informació: <http://www.museudelamediterrania.cat/> i info@museudelamediterrania.cat.